

Compra pública responsable en el sector salut

Segells, certificacions i normatives

Juliol, 2021

Preparat per:

inèdit

Per a:

 Ajuntament
de Barcelona

Índex

Resum.....	3
Introducció	4
Principals criteris que cal considerar	5
Sobre el producte.....	6
Criteris referents a productes de neteja.....	8
Criteris referents al servei d'alimentació.....	9
Criteris referents a productes tèxtils.....	10
Criteris referents a mascaretes.....	11
Criteris generals	12
Sobre l'organització.....	13
Criteris referents a la responsabilitat ambiental.....	14
Criteris referents a la responsabilitat ambiental i social.....	15
Criteris referents a la responsabilitat social	16
Exemples d'incorporació dels segells o criteris	18
Àmbit de la neteja	18
Àmbit de l'alimentació	19
Àmbit del tèxtil.....	20
Àmbit de les mascaretes	20
General, vinculat amb l'impacte ambiental	21
Bibliografia	22
Bibliografia web.....	22

Aquest estudi ha estat encarregat per la Direcció de Justícia Global de l'Ajuntament de Barcelona, en l'àmbit de treball de coherència de polítiques públiques amb impacte exterior.

L'anàlisi i accions per al respecte als drets humans i ambientals en la cadena de subministrament de béns i serveis s'està fent en col·laboració amb el grup de treball de contractació responsable del sector salut. Aquest grup, va ser creat l'any 2017 arran d'una col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci de Salut i d'Atenció Social de Catalunya i compta amb representants de diversos proveïdors sanitaris públics.

Els informes fruit de l'estudi han estat elaborats per Inèdit, per aquest motiu el seu contingut pot no correspondre necessàriament amb les opinions de l'Ajuntament de Barcelona.

Resum

Els segells i les certificacions constitueixen un instrument útil en el marc de la compra pública i responsable, ja que permeten establir criteris de compra responsable i, alhora, identificar les alternatives del mercat que els compleixen. Conèixer-los pot ajudar a assegurar el grau d'objectivitat, transparència i integritat en la compra pública, i alhora facilitar i agilitzar els processos de compra.

Hi ha multitud de certificacions i segells, tant per a productes com per a organitzacions, que cobreixen diferents aspectes útils en la compra responsable, tant ambientals com socials. En el cas dels productes, sovint tenen en compte la perspectiva del cicle de vida ("del bressol a la tomba") i, per tant, mantenen una visió de tota la cadena de valor, el qual fomenta la transparència de les cadenes de subministrament. En el cas de les organitzacions, aquests instruments pretenen aportar informació sobre com opera el conjunt de l'organització, i poden arribar també a incloure la seva cadena de valor (proveïdors i clients).

El present document analitza un conjunt de segells i certificacions, seleccionats tenint en compte el seu rigor, reconeixement internacional i ús en el nostre entorn. En el cas dels productes, s'analitzen deu segells i certificacions, referents a diferents categories de producte: productes de neteja, serveis d'alimentació, productes tèxtils i mascaretes. En el cas de les organitzacions, s'analitzen sis certificacions amb criteris de responsabilitat ambiental i social.

Finalment, el document presenta exemples reals d'incorporació de segells i certificacions (o els criteris que en deriven) en processos de compra pública.

Introducció

Una bona eina per obtenir de manera ràpida i fàcil informació sobre la transparència i bones pràctiques (social o ambientals) en el procés de producció i en la cadena de subministrament són **els segells i les certificacions**. Aquests són **un instrument per als consumidors** que permet triar de manera més ràpida els productes i serveis més competitius tenint en compte criteris més enllà del preu. Així, poden assegurar la seva responsabilitat social o ambiental, amb la no vulneració d'un conjunt de criteris i normes establertes per cada segell.

Actualment hi ha milers de certificacions i segells diferents, que poden fer referència tant al producte com a l'organització. Els segells centrats en el producte donen informació sobre els productes i el seu cicle de vida (per exemple, com ha estat produït el producte o quins són els materials principals utilitzats en la producció). D'altra banda, els segells que fan referència a l'organització donen informació sobre l'empresa que ven aquell producte (per exemple, B Corporation).

Per als òrgans de contractació de l'Administració pública és important conèixer alguns dels segells i certificacions que són reconeguts a escala global, i també tenen importància en l'àmbit local. Aquest coneixement ajudarà a **assegurar el grau d'objectivitat, transparència i integritat en la compra pública**, alhora que facilitarà i agilitzarà els processos de compra.

L'ús dels segells i certificacions es pot fer de dues maneres diferents:

1. Afegint el contingut i estàndards d'un segell (o similars) a una licitació com a requisits d'obligat compliment o valorables, i, en cas de ser un segell referent a l'organització, es podria considerar afegir-los com a criteri de solvència.
2. O conèixer els principals segells relacionats amb el producte o servei que s'està demanant per introduir criteris similars a les certificacions observades en una licitació.

Principals criteris que cal considerar

En aquest document s'entra en profunditat a analitzar un conjunt de segells i certificacions, a fi de trobar aquells criteris més comuns i que es podrien incloure en un plec.

El conjunt de segells analitzats han estat triats tenint en consideració els criteris següents:

- Segells que tenen reconeixement global.
- Segells coneguts a escala local.
- Segells que tracten aspectes socials i ambientals.
- Aquells que presenten una bona descripció dels criteris o mecanismes.
- Aquells que tracten productes dels sectors estudiats: neteja, tèxtil, alimentació, mascaretes i guants.
- I també aquells segells que no són creats per a un grup de productes concrets, sinó que es poden utilitzar per a productes de diferents sectors.

Com s'indicava a la introducció, hi ha segells i certificacions que fan referència a les característiques del producte i els seus components, o que ens donen informació sobre l'organització que ofereix aquell producte o servei.

A continuació es presenten els segells i les certificacions analitzades segons si donen informació del producte o de l'organització.

Des d'una perspectiva de coherència de polítiques per al desenvolupament i de justícia global, els criteris dels segells de comerç just són especialment rellevants i caldria incorporar-los com a requisit per a una compra pública socialment responsable. Per conèixer amb detall quins són els segells de comerç just més rellevants en l'àmbit internacional, pot ser útil consultar la [Guia internacional de segells de comerç just](#), una eina de referència per a una millor comprensió de les garanties dels segells, els seus estàndards i les mesures de control.

Sobre el producte

En aquest document s'analitzen deu segells i certificacions sobre el producte. A continuació es presenta una taula on es podran veure els principals criteris ambientals i socials que incideixen en aquests segells.

Producte	Ambientals								Socials							
	Materials	Energia	Emissions	Rebuig	Aigua i/o Sol	Biodiversitat	Envàs	Altres	Salut i seguretat del treballador	Diversitat i igualtat d'oportunitats	Remuneració justa	Llibertat d'associació	Treball infantil	Treball forçós	Horari Laboral	Proveïdors
 EU Ecolabel	X					X	X				X					
 Agricultura Ecológica en Europa	X				X	X	X	X								
 Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental	X	X	X	X	X	X	X	X								
 Ecocert detergent	X	X		X												X
 FairTrade	X								X	X	X	X	X	X	X	X
 GOTS (Global Organic Textile Standard)	X								X	X	X	X	X	X	X	X
 SUSTAINABLE CLEANING CHARTER	X															
 MSC						X		X								
 ISO 14067			X													
 Especificación UNE 0065																X

Criteris referents a productes de neteja

Per veure els possibles criteris que cal afegir en plecs per a la compra de material de neteja, la contractació de serveis de neteja o altres serveis que, tot i no ser la seva activitat primària, facin operacions de neteja, s'han analitzat tres segells amb alt impacte i de reconeixement tant internacional com local.

- EU Ecolabel Productes de Neteja: L'Etiqueta Ecològica Europea (ECO-Label) consisteix en una etiqueta oficial tipus I de la UE. És a dir, té com a objectiu identificar i promoure productes ecològics, i la seva concessió es basa en múltiples criteris al llarg de tot el cicle de vida del producte. Aquests criteris els estableix un organisme independent que no intervé en el mercat. La seva aplicació està controlada per un procés de certificació i auditoria (requeriments específics segons la norma ISO 10424).
- Ecocert Detergent: Elaboren un sistema de referències propi que implica un nivell d'exigència superior al de la reglamentació convencional dels productes perquè garanteix el respecte a l'entorn en tota la cadena de fabricació, inclosa la distribució. Hi ha dues categories: una categoria natural i una altra de natural amb ingredients ecològics.
- Sustainable cleaning charter: Sistema voluntari de declaració de sostenibilitat per part de productors europeus de sabons, detergents i productes de neteja. Aquesta etiqueta garanteix que els productes s'han dissenyat i fabricat de manera segura i respectant el medi ambient mitjançant un ús eficaç de substàncies químiques i dels recursos naturals. Considera diversos tipus de criteris ambientals basant-se en el cicle de vida del producte.

Després d'analitzar aquests segells i identificar els criteris més comuns, es proposa com a possibles clàusules per afegir en un plec les següents:

El sol·licitant aportarà proves que acreditin que...

1. L'oli de palma i l'oli de palmist utilitzats en la fabricació de les substàncies entrants procedeixen de plantacions gestionades de manera sostenible.
2. El producte no estigui compost per cap component de la llista de substàncies/ingredients prohibits.
3. Tots els "tensioactius" siguin fàcilment degradables.

Es valorarà que...

4. S'hagi fet ús de matèries primeres sostenibles; ingredients d'origen natural o ecològics (indicar-ne el percentatge).

Es valorarà que l'envàs...

5. S'hagi elaborat amb materials reciclats (indicar-ne el percentatge) o amb materials compostables (indicar-ne el percentatge).
6. Tingui un disseny que n'afavoreixi la reutilització.

Criteris referents al servei d'alimentació

Per veure els possibles criteris per afegir en plecs per a la contractació de serveis d'alimentació, s'han analitzat quatre segells amb alt impacte i de reconeixement tant internacional com local.

- Agricultura Ecològica a Europa: El març del 2000, la Comissió Europea va crear un logotip compost pels termes "Agricultura Ecològica - Sistema de Control CE". Aquest segell ha estat dissenyat per ser utilitzat amb caràcter voluntari pels productors en cas que, després de ser sotmesos a una inspecció, quedi demostrat que els seus sistemes i productes compleixen la legislació comunitària en la matèria.
- Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental: El Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental és un sistema català d'etiquetatge ecològic que reconeix productes i serveis que superen determinats requeriments de qualitat ambiental més enllà dels establerts com a obligatoris per la normativa vigent. En aquest cas es revisen els criteris pels establiments de restauració. Consisteix en un segell oficial tipus I català.
- Fair Trade (comerç just). FLO és l'organització que coordina el segellat de comerç just FAIRTRADE a escala internacional. Els objectius principals són invertir en projectes que millorin el desenvolupament social, econòmic i ambiental. Aquest segell dona la seguretat que aquell producte s'ha produït garantint que els productors reben preus que cobreixen els costos mitjans de productes sostenibles i estableix criteris mínims i progressius per garantir que les condicions de producció i de comerç de tots els productes certificats són socialment, econòmicament i ambientalment responsables. D'aquest segell de comerç just, com de molts altres, **interessen tant els criteris com els sistemes de garantia.**
- MSC: El segell del peix blau només es concedeix a peix o marisc de captura salvatge procedent de pesqueres que han estat certificades basant-se en l'estàndard de pesca sostenible. Es tracta d'un programa de certificació i ecoetiquetatge de pesqueries de captura salvatge que compleix amb els requisits de millors pràctiques establerts tant per l'Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació (FAO) com per ISEAL, l'associació mundial per estàndards de sostenibilitat.

Després d'analitzar aquests segells i identificar els criteris més comuns, es proposa com a possibles clàusules per afegir en un plec les següents:

1. El X% dels ingredients que formen el producte han de ser ecològics.
2. El producte no pot estar compost per cap component de la llista de substàncies/productes químics prohibits.
3. No es poden utilitzar organismes genèticament modificats.
4. El sol·licitant aportarà un pla per garantir el compliment de les convencions de l'OIT en tota la cadena de subministrament (sobretot els agricultors).

Es valorarà que...

5. Els productors del producte en qüestió facin ús de tècniques que respecten les altres espècies a fi d'assegurar la salut de l'ecosistema.
6. **Que X productes o un tant per cent dels productes que s'utilitzin en un servei de càtering continguin algun dels segells de comerç just reconeguts internacionalment.**
7. L'envàs s'hagi elaborat amb materials reciclats (indicar-ne el percentatge) o amb materials fàcilment biodegradables (indicar-ne el percentatge).

Criteris referents a productes tèxtils

Per veure possibles criteris per afegir en plecs per a la compra de productes tèxtils, s'han analitzat tres segells amb impacte i de reconeixement tant internacional com local.

- EU Ecolabel Productes de Tèxtils: (presentat anteriorment) els criteris per a la concessió de l'etiqueta estan agrupats per: fibres tèxtils; components i accessoris; processos i productes químics; idoneïtat d'ús; responsabilitat social de l'empresa i informació complementària.
- Global Organic Textile Standard: És un dels segells més populars a Europa en tèxtil orgànic, elabora un sistema de referències propi que implica un nivell d'exigència superior al de la reglamentació convencional dels productes perquè garanteix el respecte a l'entorn en tota la cadena de fabricació, inclosa la distribució.
- Fair Trade (presentat anteriorment).

Després d'analitzar aquests segells i identificar els criteris més comuns, es proposa com a possibles clàusules per afegir en un plec les següents:

El sol·licitant aportarà documents sobre...

1. L'adopció de mesures per assegurar l'eficiència en el consum energètic en la neteja, assecat i curat.
2. El compliment amb les lleis laborals i les convencions de l'OIT en tota la cadena de subministrament.
3. Mesures per al tractament de les emissions a l'aigua i l'atmosfera.

Es valorarà...

4. L'ús de XX% de fibra orgànica.
5. L'ús de materials reciclats o fàcilment biodegradables per a l'embalatge.

Queda prohibit...

6. L'ús de metalls pesants tòxics, dissolvents aromàtics, etcètera.

Criteris referents a mascaretes

En el cas de les mascaretes, com que és un producte molt específic i amb un creixement sobtat del seu consum, es presenta una única certificació concreta: la normalització espanyola UNE 0065¹. Tot i que, com es podrà veure en els exemples, hi ha proveïdors que produeixen mascaretes seguint, a part de l'UNE 0065, certificacions sobre el teixit utilitzat.

L'UNE 0065 consisteix en un document que estableix els materials que s'han d'utilitzar per a l'elaboració, confecció, marcat i ús per a la producció de mascaretes higièniques reutilitzables. Aquestes permeten ampliar considerablement la seva vida útil.

En aquest cas, en la compra de mascaretes es podria demanar el següent:

1. Producció seguint les indicacions de l'UNE 0065.

Un altre segell o criteri que també es podria introduir en un plec són: Certificació Oeko-tex Standard 100 de classe I, o :

2. Producte produït lliure de substàncies nocives per a les persones i el medi ambient.

Finalment, és important incloure **criteris que permetin assegurar el respecte pels drets humans i laborals en la producció de mascaretes**. Això és rellevant tenint en compte la vulneració de drets i les condicions laborals i ambientals de la cadena de valor de productes sanitaris com les mascaretes. Tot i que actualment no hi ha cap segell específic que aporti claredat i garanties en aquests aspectes, és un tema que evoluciona molt ràpidament. Una de les vies que s'estan explorant actualment és la creació d'un semàfor que permeti alertar de les cadenes de subministrament de més risc. Això serviria perquè tant els consumidors com les administracions puguin detectar què hi ha darrere dels productes que es consumeixen (en el cas dels consumidors, l'accés a la informació és un dret; mentre que per a l'Administració és una obligació, i per a les empreses fabricants, una responsabilitat).

¹ Per a més informació, consulteu l'[enllaç](#)

Criteris generals

També hi ha segells i certificacions que no fan referència concreta a un sector, i que es poden aplicar a tota classe de producte. La més coneguda i aplicable a tots els sectors és l'ISO 14067, que té l'objectiu de definir els principis, requisits i directius per a la quantificació de les emissions de GEH associades amb les etapes del cicle de vida d'un producte. Les ISO no són certificacions en si, però sí que es pot demanar una verificació a una entitat tercera amb el fi d'obtenir una certificació segons s'ha fet, en aquest cas, el càlcul de la petjada de carboni segons aquesta ISO.

Un criteri per afegir en un plec de compra de qualsevol producte seria:

1. El sol·licitant haurà de tenir fet el càlcul de la petjada de carboni del producte X segons els principis i directius de l'ISO 14067.

Sobre l'organització

Les certificacions o segells sobre l'organització donen informació sobre la responsabilitat social i ambiental de l'entitat proveïdora. En aquest document s'analitzen sis certificacions, associacions i normalitzacions que ens poden ajudar a conèixer ràpidament si una organització està compromesa amb els possibles impactes ambientals i socials generats a causa de la seva activitat.

A continuació es presenta una taula on es poden veure els principals criteris ambientals i socials sobre els quals incideixen.

Organització	Ambientals								Socials							
	Materials	Energia	Emissions	Rebuig	Aigua i/o Sol	Biodiversitat	Envàs	Altres	Salut i seguretat del treballador	Diversitat i igualtat d'oportunitats	Remuneració justa	Llibertat d'associació	Treball infantil	Treball forçós	Horari Laboral	Proveïdors
 B-corp	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x
 ISO 14064			x													
 Ethical Trading Initiative									x	x	x	x	x	x	x	x
 Acord voluntaris			x													
 SGI - ISO 14001 Gestió ambiental	x	x	x	x	x											
 IQNet SR-10			x			x			x	x	x	x	x	x	x	x

Criteris referents a la responsabilitat ambiental

Per tal de poder conèixer de manera ràpida la responsabilitat ambiental d'una organització, podem considerar:

- L'ISO 14064: defineix els principis i requisits per a la quantificació de les emissions de GEH associades a les activitats d'una organització.
- L'ISO 14001: el Sistema de Gestió Ambiental (SGA) segons l'ISO 14001 defineix els principis i requisits per demostrar que l'empresa és responsable amb el medi ambient.
- Els Acords voluntaris: consisteix en un programa català que ofereix eines, suport i reconeixement a aquelles organitzacions que, de manera voluntària, es comprometen a reduir les seves emissions de GEH. Han de calcular la seva petjada de carboni i presentar un pla per reduir-la fins a un objectiu proposat.

Hi ha l'oportunitat d'incloure algun d'aquests instruments en una licitació com a **requisit de solvència de l'empresa proveïdora** del producte en qüestió, sempre que es pugui argumentar la relació amb l'objecte del contracte sota el marc de la contractació pública estratègica o es pugui assegurar que no comporta cap discriminació entre licitadors, no limita la concurrència i garanteix la igualtat de tracte. S'ha de tenir en compte que la interpretació de quan és justificat incorporar aquestes clàusules ambientals i socials no sempre està lliure d'interpretació. A tall d'exemple, es pot consultar aquest [article](#) sobre la incorporació de clàusules ambientals com a requisit de solvència.

Una via per reduir els obstacles és que els criteris ambientals que s'incorporin en la contractació es posin en relació amb les condicions d'execució i no tant com a requisits de solvència, atès que es podria arribar a interpretar com un obstacle a la concurrència de manera injustificada. Alguns dels criteris que es podrien arribar a afegir, sempre que es puguin relacionar amb les condicions d'execució o tinguin una relació amb l'objecte del contracte, són els següents:

1. Disposar del càlcul de la petjada de carboni de l'organització segons l'ISO 14064.
2. Tenir un SGA segons l'ISO 14001.
3. Formar part dels Acords voluntaris de la Generalitat.
4. Tenir calculada la seva petjada de carboni segons l'ISO 14064 i un pla per reduir-la (aquesta clàusula és una alternativa a demanar formar part d'un programa concret com els "Acords voluntaris").

Criteris referents a la responsabilitat ambiental i social

Per poder conèixer de manera ràpida la responsabilitat ambiental i social d'una organització podem considerar el següent:

- La certificació B Corp: aquest indicador certifica empreses que compleixen amb rigorosos estàndards de responsabilitat social, empresarial i ambiental. Perquè una empresa pugui participar i avançar en aquest sentit, cal que mesuri els aspectes que incideixen en el benestar global. L'eina de mesurament d'impacte B Corp fa un conjunt de preguntes agrupades en quatre àrees: comunitat, governança, treballadors i medi ambient. Segons la resposta obtinguda, aquesta eina dona una puntuació (per ser considerada B Corp s'ha d'obtenir un mínim de 80 punts de 200).
- L'IQNet Social Responsibility SR10: l'estàndard IQNet SR10 és el primer estàndard que estableix requisits certificables sobre sistemes de gestió de responsabilitat social que tenen el suport d'una xarxa internacional de certificació.

De nou, sempre que es pugui relacionar amb les condicions d'execució, s'hi podrien afegir algunes clàusules, com, per exemple, les següents:

1. Disposar d'un programa de reciclatge, reducció o reutilització dels residus.
2. Tenir algun pla per a la conservació, la reutilització o el reciclatge de l'aigua en el procés de producció o a les oficines.
3. Presentar les mesures per considerar el compliment de les convencions de l'OIT en la selecció dels proveïdors.
4. Presentar els mecanismes que tenen per promoure els principis i requisits de responsabilitat social a tota la seva cadena de subministrament.
5. Elaborar i complementar els seus contractes d'acord amb els principis de responsabilitat social i transparència.
6. Promoure accions que suposin un impacte positiu en els ecosistemes i la biodiversitat.
7. Presentar un pla per identificar i avaluar els aspectes ambientals de la seva organització i les seves activitats per a la correcta gestió.
8. En la seva organització, un 10% de l'energia que s'utilitza ha de provenir de fonts renovables.

Críteris referents a la responsabilitat social

La norma internacional ISO 26000:2010² és la Guia de responsabilitat social. Proporciona orientació sobre els principis en la responsabilitat social, el reconeixement de la responsabilitat social i la implicació amb les parts interessades, les matèries fonamentals i els assumptes que constitueixen la responsabilitat social (vegeu la taula següent) i sobre les formes d'integrar la responsabilitat social a tots els nivells de l'organització.

Matèries fonamentals i assumptes

Matèria fonamental: Governança de l'organització

Matèria fonamental: Drets humans

- Assumpte 1: Diligència deguda
- Assumpte 2: Situacions de risc per als drets humans
- Assumpte 3: Evitar la complicitat
- Assumpte 4: Resolució de reclamacions
- Assumpte 5: Discriminació i grups vulnerables
- Assumpte 6: Drets civils i polítics
- Assumpte 7: Drets econòmics, socials i culturals
- Assumpte 8: Principis i drets fonamentals en el treball

Matèria fonamental: Pràctiques laborals

- Assumpte 1: Treball i relacions laborals
- Assumpte 2: Condicions de treball i protecció social
- Assumpte 3: Diàleg social
- Assumpte 4: Salut i seguretat ocupacional
- Assumpte 5: Desenvolupament humà i formació en el lloc de treball

Matèria fonamental: El medi ambient

- Assumpte 1: Prevenció de la contaminació.
- Assumpte 2: Ús sostenible dels recursos
- Assumpte 3: Mitigació i adaptació al canvi climàtic
- Assumpte 4: Protecció del medi ambient, la biodiversitat i restauració d'hàbitats naturals

Matèria fonamental: Pràctiques justes d'operació

- Assumpte 1: Anticorrupció
- Assumpte 2: Participació política responsable
- Assumpte 3: Competència justa
- Assumpte 4: Promoció de la responsabilitat social en la cadena de valor
- Assumpte 5: Respecte als drets de la propietat

Matèria fonamental: Assumptes de consumidors

- Assumpte 1: Pràctiques justes de màrqueting, informació objectiva i imparcial i pràctiques justes de contractació
- Assumpte 2: Protecció de la salut i la seguretat dels consumidors
- Assumpte 3: Consum sostenible
- Assumpte 4: Serveis d'atenció al client, suport i resolució de queixes i controvèrsies
- Assumpte 5: Protecció i privacitat de les dades dels consumidors
- Assumpte 6: Accés a serveis essencials
- Assumpte 7: Educació i presa de consciència

Matèria fonamental: Participació activa i desenvolupament de la comunitat

- Assumpte 1: Participació activa de la comunitat
- Assumpte 2: Educació i cultura
- Assumpte 3: Creació d'ocupació i desenvolupament d'habilitats
- Assumpte 4: Desenvolupament i accés a la tecnologia
- Assumpte 5: Generació de riquesa i ingressos
- Assumpte 6: Salut
- Assumpte 7: Inversió social

La consideració d'aquests assumptes és una necessitat per donar resposta als riscos reals que s'han observat en moltes cadenes de subministrament de l'àmbit de la salut, tal com han mostrat diferents treballs, per exemple:

- l'anàlisi de l'esclavitud moderna a les fàbriques de guants mèdics de Malàisia elaborat per un equip de recerca de la Universitat de Newcastle, en col·laboració amb el Rights Lab de la Universitat de Nottingham, Brighton i Sussex University Hospitals NHS Trust, Brighton and Sussex Medical School i Impact Limited³.

² Es pot accedir a informació detallada de l'ISO 26000 [aquí](#).

³ Es pot accedir a informació detallada d'aquest projecte [aquí](#).

- L'anàlisi feta per BMA (British Medical Association) i Swedwatch, en col·laboració amb el Medical Fair & Ethical Trade Group sobre les condicions de treball en la producció d'equips quirúrgics al Pakistan.⁴

Per coherència i responsabilitat, fruit dels aprenentatges del present treball, es recomana l'elaboració d'una instrucció per a productes sanitaris, basant-se en les anàlisis de riscos existents.

⁴ Es pot accedir a informació detallada [aquí](#).

Exemples d'incorporació dels segells o criteris

Alguns exemples d'incorporació de segells o criteris en el procés de contractació són els següents:

Àmbit de la neteja

1. Plec tècnic i annexos Escoles Bressol BCN 2020-2023⁵

II- Qualitat Ambiental del productes de neteja habituals

Es consideren productes bàsics habituals els següents: producte per terres i enraiolats, producte neteja superfícies (per mostradors, taulells, prestatgeries, mobiliari de menjador, cambra frigorífica, etc), anti-greix (campanes extractores, fregidores, forns, fogons, graelles, planxes, carros transport), rentavaixelles rentat automàtic (vaixelles, cristalleria i coberteria) i rentavaixelles a mà (olles, cassoles, paelles, etc.)

Serà obligatori que aquests productes compleixin amb algun dels requisits següents, pel que fa a compostos químics en la formulació del producte:

- exclusions i limitacions referides al Reglament (EC) 1907/2006 (Reglament REACH),
- exclusions i limitacions referides a les indicacions de perill (frases H i frases EUH) i frases de risc (frases R),
- exclusions i limitacions referides a concentracions de biocides,

tal com es descriuen en alguna ecoetiqueta de Tipus I, com per exemple l'Etiqueta ecològica europea¹, el Cigne nòrdic² o equivalent.

2. Requisits referents a la neteja en la contractació de serveis de cafeteria i restaurant del Ministeri de Medi Ambient.⁶

Normas higiénico sanitarias y medioambientales: los productos a utilizar en la limpieza de la cafetería y comedor serán biodegradables, no tóxicos, no cancerígenos no mutagénicos y que no dañen la capa de ozono, envasados en recipientes hechos con materias reciclables. Para acreditar este extremo los productos tendrán la ecoetiqueta europea o cualquier otra certificación equivalente o ficha técnica que acredite el cumplimiento de estos requisitos. Asimismo, deberán justificar que la maquinaria a utilizar cumple requisitos de minoración en consumo de energías, de ruidos y agua.

3. Un dels criteris proposats en el document de contractació pública ecològica de la UE per a aliments, serveis de restauració i màquines expenedores.⁷

ET 5.2. Productos químicos para el lavado de manos, el lavado de vajillas y la limpieza cotidiana²⁷

Todos los productos que se utilicen para el lavado de manos, el lavado de vajillas y la limpieza cotidiana deberán cumplir los requisitos de etiquetado ecológico de la UE para el producto específico o equivalente.

Verificación:

El licitador deberá presentar una lista de productos químicos para el lavado de vajillas a mano, el lavado de vajillas y la limpieza cotidiana que se utilizarán en la ejecución del contrato, señalando específicamente los productos que cumplen con el criterio.

⁵ (pàg. 12) Aj. BCN (2020). *Plec de condicions tècniques que han de regir en el concurs públic per a l'adjudicació del servei global d'alimentació durant els cursos escolars 2020-2021, 2021-2022 i 2022-2023 per a 34 escoles bressol municipals.* [Enllaç](#) [Última consulta 14/1/2021].

(pàg. 15) Ideas, Comercio Justo (2010). "Inserción de criterios de sostenibilidad en los contratos de suministro de alimentos, catering y organización de eventos". [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].

(pàg. 27) Comissió Europea (2019). *Criterios de contratación pública ecológica de la UE para alimentos, servicios de restauración y máquinas expendedoras.* [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].

Pel que s'ha pogut veure, de manera general, el segell que més es menciona en l'àmbit de la neteja és l'oficial tipus I de la UE: EU Ecolabel.

Àmbit de l'alimentació

1. Un dels diversos criteris en el plec tècnic i annexos Escoles Bressol BCN 2020-2023⁸

Així, a totes les escoles serà d'obligat compliment el següent:

- Els cereals per esmorzar hauran de ser ecològics.

2. Un dels múltiples criteris recomanats a la Guia d'ambientalització de menjadors col·lectius 2020.⁹

<p>El cafè haurà de ser d'agricultura ecològica i de comerç just.</p>	<p>L'empresa haurà de justificar documentalment que el cafè ofert està certificat d'acord amb el Reglament (CE) 834/2007 sobre producció i etiquetatge del productes ecològics i que disposa d'un segell de comerç just, per exemple, el segell FAIRTRADE o equivalent.</p>
---	---

3. Un dels diversos criteris proposats en el document de contractació pública ecològica de la UE per a aliments, serveis de restauració i màquines expendedores.¹⁰

Se concederán puntos de manera proporcional a las licitaciones en las que los siguientes productos alimenticios y bebidas [lista de los productos alimenticios y las bebidas] han sido producidos o comercializados de conformidad con un sistema de certificación de comercio justo y ético que requiera una cantidad mínima certificada del 90 %, esté basado en organizaciones multilaterales de amplia composición y que aborde las normas internacionales de comercio justo y ético, incluidas las condiciones de trabajo de la producción de conformidad con los principales convenios de la Organización Internacional del Trabajo (OIT)¹⁹, el comercio sostenible y la fijación de precios²⁰.

Verificación:
El licitador deberá proporcionar una lista de los productos que se suministrarán en la ejecución del contrato, que cumplen el criterio.

Per ampliar el contingut sobre la compra pública de serveis d'alimentació, es recomana consultar el document *Contractació de serveis d'alimentació; anàlisis i propostes* d'aquest mateix grup de documents *Compra pública responsable en el sector de la salut*.

⁸ (pàg. 12) Aj. BCN (2020). *Plec de condicions tècniques que han de regir en el concurs públic per a l'adjudicació del servei global d'alimentació durant els cursos escolars 2020-2021, 2021-2022 i 2022-2023 per a 34 escoles bressol municipals*. [Enllaç](#) [Última consulta 14/1/2021].

⁹ Generalitat de Catalunya (2020). *Guia d'ambientalització de menjadors col·lectius*. Versió 2020. [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].

¹⁰ (pàg. 27) Comissió Europea (2019). *Criterios de contratación pública ecológica de la UE para alimentos, servicios de restauración y máquinas expendedoras*. [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].

Àmbit del tèxtil

1. Un dels múltiples criteris recomanats en el document sobre la Instrucció de contractació pública i la Guia inclusiva de clausulat social, de l'Ajuntament de València.¹¹

que incorporen productes de comerç justo.

- Suministro de uniformes del personal municipal que incorporen productos textiles de comercio justo.

2. Un dels múltiples criteris recomanats en el document sobre la Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en els productes tèxtils, presentat per l'Ajuntament de Barcelona.¹²

I- Criteris relatius al compromís ètic de l'empresa i dels seus proveïdors

Cal acreditar que es pot garantir que els tèxtils i altres materials específics emprats en la producció i la mateixa producció de l'article objecte de contracte, feta de manera directa o mitjançant subcontractació, s'ha dut a terme respectant els drets bàsics en el treball, recollits en la declaració de l'Organització Internacional del Treball relativa als principis i drets fonamentals.

Que per tal d'acreditar aquest punt s'adjunta a aquest escrit la documentació següent (seleccioneu-la segons el tipus de certificació presentada):

- 1) Certificat de codi de conducta (SGE 21, SA 8000, Fair Wear Foundation, Made in Green o equivalent), o
- 2) Certificació d'auditoria feta per auditories externes (adjuntar el nom, l'adreça, el telèfon i les dades de contacte de l'empresa certificadora).

L'empresa podrà eximir-se de presentar aquests certificats quan tota la cadena de producció es faci en centres, propis i de tercers, que siguin en Estats membres de la Unió Europea. Això implica tant els seus centres de treball, com els centres de treball de les empreses subministradores dels principals teixits i d'altres empreses confeccionadores del producte.

En aquest cas, l'empresa ha de marcar la casella següent:

Tota la cadena de producció es fa en centres d'Estats membres de la Unió Europea.

En cas que algun dels centres indicats quedin fora de la UE, l'empresa haurà de presentar el certificat acreditatiu de l'empresa o, com a mínim, el corresponent al centre en qüestió.

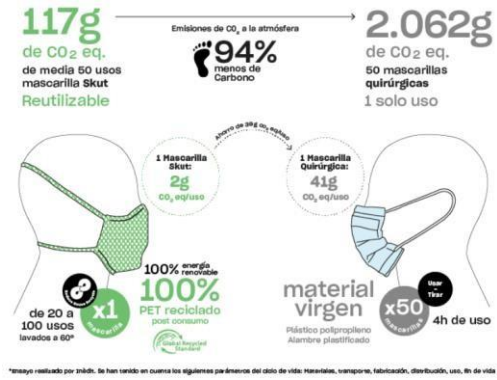
Àmbit de les mascaretes

Alguns exemples de proveïdors de mascaretes que se certifiquen amb segells són els següents:

¹¹ AJUNTAMENT DE VALÈNCIA (2019). Instrucció de contractació pública responsable y Guía inclusiva de clausulado social y sistema de verificación de cumplimiento. [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].

¹² Ajuntament de Barcelona (2013). Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en els productes tèxtils. [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].

1. Les mascaretes Arpe¹³ són mascaretes reutilitzables produïdes segons l'UNE 0065, amb 100% polièster reciclat d'ampolles PET post consum i sota la certificació Oeko-tex Standard 100 de classe I. Aquesta empresa també disposa de la certificació ambiental ISO 14001.
2. Les mascaretes Social Mask¹⁴ són mascaretes reutilitzables produïdes segons l'UNE 0065:2020 per l'empresa local Circoolar, empresa tèxtil sostenible. A banda, els seus proveïdors de matèria primera disposen de diferents certificacions; Oeko-tex Standard 100, Global Recycled Standard, Global Organic Textiles Standard (GOTS).

General, vinculat amb l'impacte ambiental

La Delegació Especial de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària de Catalunya ha fet una licitació per al servei de neteja als llocs de treball¹⁵ en què una de les clàusules fa referència directa al càlcul de la petjada de carboni.

Los criterios valorables por parámetros o fórmulas objetivas son los siguientes: 30% de la puntuación total (máximo 30 puntos).

b.1) Empresa oferente inscrita en el registro de huella de carbono, compensación y proyectos de absorción de dióxido de carbono (R.D. 163/2014): Máximo 10 puntos.

Se valorará que la empresa licitadora esté inscrita en el Registro de huella de Carbono, compensación y proyectos de absorción de dióxido de carbono regulado en el Real Decreto 163/2014 o disponga de la ISO 14064 Sistemas de Gestión de Gases Efecto Invernadero, del certificado EMAS cuando incluya la huella de carbono, el certificado ISAE 3410 o GHG PROTOCOL si está verificada o cualquier otro medio equivalente.

Para valorar dicho criterio deberá aportar documentación acreditativa de dicha inscripción.

¹³ Per a més informació, consulteu l'enllaç

¹⁴ Per a més informació, consulteu l'enllaç

¹⁵ (pàg. 18) Agencia Estatal de Administración Tributaria, Pliego de cláusulas administrativas particulares que han de regir en el contrato de servicio de limpieza con destino a los centros de trabajo dependientes de la delegación especial de la Agencia Estatal de Administración Tributaria de Cataluña por procedimiento abierto. [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].

Bibliografia

- AGENCIA ESTATAL DE ADMINISTRACIÓN TRIBUTARIA. *Pliego de cláusulas administrativas particulares que han de regir en el contrato de servicio de limpieza con destino a los centros de trabajo dependientes de la delegación especial de la Agencia Estatal de Administración Tributaria de Cataluña por procedimiento abierto.* [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- AJUNTAMENT DE BARCELONA (2020). *Plec de condicions tècniques que han de regir en el concurs públic per l'adjudicació del servei global d'alimentació durant els cursos escolars 2020-2021, 2021-2022 i 2022-2023 per a 34 escoles bressol municipals.* [Enllaç](#). [Última consulta 14/1/2021].
- AJUNTAMENT DE BARCELONA (2015). Instrucció tècnica per a l'aplicació de criteris de sostenibilitat en els productes tèxtils. [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- AJUNTAMENT DE VALÈNCIA (2019). Instrucción de contratación pública responsable y Guía inclusiva de clausulado social y sistema de verificación de cumplimiento. [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].
- COMMERCE ÉQUITABLE FRANCE *et al.* (2020). Guía internacional de sellos de comercio justo. [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/7/2021].
- UNE (2021). *Especificación UNE 0065 Mascarillas higiénicas reutilizables para adultos y niños.* [Enllaç al web](#). [Última consulta 15/1/2021].
- COMISSIÓ EUROPEA (2019). *Criterios de contratación pública ecológica de la UE para alimentos, servicios de restauración y máquinas expendedoras.* [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].
- IDEAS, COMERCIO JUSTO (2010). “Inserción de criterios de sostenibilidad en los contratos de suministro de alimentos, catering y organización de eventos”. [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].
- ISO (2010) ISO 26000:2010(es) Guía de Responsabilidad Social. Online Browsing Platform (OBP). [Enllaç al web](#). [Última consulta 7/7/2021].
- GENERALITAT DE CATALUNYA (2020). *Guia d'ambientalització de menjadors col·lectius.* Versió 2020. [Enllaç al document](#). [Última consulta 7/1/2021].

Bibliografia web

- EU Ecolabel Producte de Neteja [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- Ecocert Detergent [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- Sustainable cleaning charter: [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- Agricultura Ecològica a Europa: [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental. [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- Fair Trade. [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- MSC [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- EU Ecolabel Productes de Tèxtils. [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].
- Global Organic Textile Standard. [Enllaç al document](#). [Última consulta 15/1/2021].

- ISO 14064. Enllaç al document. [Última consulta 15/1/2021].
- ISO 14001. Enllaç al document. [Última consulta 15/1/2021].
- Acord voluntaris. Enllaç al document. [Última consulta 15/1/2021].
- B Corp . Enllaç al document. [Última consulta 15/1/2021].
- IQNet Social Responsibility SR 10 Enllaç al document. [Última consulta 15/1/2021].
- Arpe Enllaç al document. [Última consulta 15/1/2021].
- Circooliar Enllaç al document. [Última consulta 15/1/2021].

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de **Reconeixement – No comercial – Sense Obra Derivada (by-nc-nd)** amb finalitat no comercial i sense obra derivada. Es permet copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format, sempre que no tingui finalitats comercials i no es distribueixi cap obra derivada.

La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>